

Gluži kā Jaunais gads

Esiet sveicināti jaunajā „VPR Jaunumi” izdevumā. Vasara ir pagājusi un rudens arvien stabilāk iekaro savu vietu. Pilsētas ir atdzīvojušās, dzestrajās rītos uz skolu soļo labi atpūtušies skolēni, studenti un skolotāji. Ceram, ka visiem vasara bijusi piedzīvojumiem bagāta, ir pagūts atpūsties, gūt jaunus iespaidus, uzņemt pietiekami daudz saules, lai tumšajos rudens vakaros nepietrūktu enerģijas.

Šis šķiet gluži kā svētku izdevums, jo septembris daudzējādā ziņā ir kā Jaunais gads, kad noslēdzas viens posms un atkal uzsākas jauns. Vismaz Vidzemes plānošanas reģionam vasaras mēneši bijuši īpaši aktīvi.

Jūlija beigās, precīzāk 24. jūlijā, notika pirmā Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) pašvaldību kopsapulce, kurā apstiprināts jaunais Attīstības padomes sastāvs. Par Attīstības padomes priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēts Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs Hardijs Vents. Saglabājot pēctecību, priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumi uzticēti līdzšinējam Attīstības padomes vadītājam Nikolajam Stepanovam. Jāpiemin, ka pēc pašvaldību vēlēšanām padomē ir desmit jauni locekļi. Ar Attīstības padomes sastāvu var iepazīties [šeit](#).

Jaunā priekšsēdētāja vīzija par turpmāko Vidzemes plānošanas reģiona darbību ir konkrēta: „*Vidzemes plānošanas reģionam vairāk un aktīvāk jāpārstāv pašvaldību intereses, vairāk jāiesaista pašvaldību vadītāji politiskajās aktivitātēs, ko reģions ir izvirzījis. Man arī kā pašvaldības vadītājam tas ir īpaši svarīgi. Gribētu, lai mūsu aktīvais darbs sasniegtu tādu līmeni, kas kalpotu citiem reģioniem par paraugu. Mērķi mums ir, un uz tiem mēs arī neatlaidīgi iesim.*” (H.Vents)

Vēl viens nozīmīgs pagrieziens reģiona darbībā ir Alojas novada izteiktā vēlme pievienoties Vidzemes plānošanas reģiona teritorijai. VPR piedalījās Alojas novada domes sēdē, kurā tika izskatīts jautājums par iespējamo Alojas novada pievienošanu Vidzemei. Pēc domes deputātu balsojuma, vairākums, 12 – par, 3 – atturējās, lēma par labu Alojas novada pāriešanai VPR. Šādu lēmumu ir atbalstījusi arī Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padome. Šobrīd tiek kārtotas formalitātes tālākai šī jautājuma virzībai.

Vidzemnieku dārza svētku dalībnieki vienojas dziesmā ap Atpīļu Upurozolu

Viens no vasaras skaistākajiem notikumiem bija Vidzemnieku dārza svētki, kurā jau otro gadu suminājām tos cilvēkus, kas ar savu entuziasmu palīdz un iedvesmo vietējos iedzīvotājus, veiksmīgi attīsta biznesu savā dzimtajā pusē, kā arī glabā Vidzemes tradīcijas un vērtības.

Tāpat nule aizvadīta starptautiskā pārtikas izstāde Riga Food 2013, kurā godam tika pārstāvēta arī Vidzeme ar saviem veselīgajiem un garšīgajiem labumiem.

Vidzemes plānošanas reģiona Administrācijas
vadītāja **Guna Kalniņa - Priede**

Sabiedrisko transportu organizējot, prioritāte ir cilvēks

Atsaucoties uz 30. jūlijā Alūksnes novada vēstīs publicēto informāciju [„Plānošanas reģionā diskutē par sabiedrisko transportu”](#) (3.lpp), Vidzemes plānošanas reģions (VPR) vēlas skaidrot reģiona lomu sabiedriskā transporta plānošanā, lai mazinātu neskaidrības, kas radušās risinot sabiedriskā transporta kustību Alūksnes novadā.

Sabiedriskā transporta plānošanu un organizēšanu reģionā VPR veic kopš 2010. gada sākuma. Jāatgādina, ka plānošanas reģiona darbības pamatā ir rīkošanās pašvaldību vārdā – jebkurš lēmums tiek saskaņots un izpildīts, ņemot vērā kā iedzīvotāju tā pašvaldības viedokli un intereses. Katru gadu sabiedriskā transporta plānošanai un organizēšanai no valsts budžeta tiek piešķirts finansējums, ar kura palīdzību plānošanas reģioni kopā ar vietējiem pārvaldītājiem plāno vietējos maršrutus, kā arī sedz zaudējumus, kas pārvaldītājiem radušies savas darbības laikā. Taču situācija sabiedriskā transporta jomā kļūst arvien sarežģītāka, jo arvien vairāk tam atvēlētais finansējums valsts budžetā tiek samazināts

Skaidrojot patieso situāciju sabiedriskā transporta organizēšanā reģionā, uz sarunu aicināts VPR Sabiedriskā transporta pakalpojumu un plānošanas nodaļas vadītāja p.i. Lotārs Dravants.

Kāpēc pēdējos gados radušās problēmas ar sabiedriskā transporta organizēšanu reģionos?

Problēmsituācija sabiedriskā transporta jomā reģionā samilzusi nepietiekamā valsts finansējuma dēļ - šī nozare, diemžēl, nekad nav bijusi rentabla, vien ar atsevišķiem maršrutiem- izņēmumiem. Ar sabiedriskā transporta pārvaldītājiem līgumi noslēgti 2009. gadā. Brīdī, kad plānošanas reģioniem tika deleģēta reģionālā sabiedriskā transporta darbības plānošana, Vidzemes plānošanas reģions līgumsaistības pārņēma no rajonu padomēm un tās turpināsies līdz pat 2017. – 2021. gadam.

Sastādot šī gada budžetu, skaidri bija zināmi nepieciešamie budžeta apjomi, taču jau pēdējos trīs gadus notiek drastiska valsts dotāciju samazināšana. Jau 2012. gadā attiecībā pret 2011. gadu finansējums tika piešķirts par 27% mazāk nekā bija nepieciešams, vēl gadu vēlāk – 2013. gadā attiecībā pret 2012. gadu, kad jau tā līdzekļi bija piešķirti mazākā apmērā nekā bija nepieciešams, tie tika samazināti par vēl 22.5%, kas ir vairāk kā nepietiekami, lai nodrošinātu efektīvu sabiedriskā transporta organizāciju reģionā, vienlaikus sekojot likumdošanā iestrādātajiem noteikumiem par ikviena indivīda tiesībām uz pārvietošanos. Kāpēc ticis veikts tik straujš finansējuma samazinājums, nav īsti skaidrs. Papildus apgrūtinājumu rada sarūkošā pasažieru plūsma, iedzīvotāju pirktspeja, kamēr pārvaldītāju izmaksas tikai pieaug.

2013. gada jūlijā valsts izmaksāja trūkstošos līdzekļus zaudējumu kompensēšanai sabiedriskā transporta pārvaldītājiem par 2012. gadā paveikto darbu. Ja netiks veikti atbilstoši grozījumi valsts budžetā, arī šajā gadā paredzama liela finanšu nepietiekamība. Vidzemes plānošanas reģionā, lai kompensētu 1. pusgada pārvaldītāju zaudējumus, finansējums tika pārcelts no š.g. 4. ceturkšņa. Līdz ar to, 4. ceturksnim finansējums atlicis vien trešā daļa. Kopējā prognozētā finanšu nepietiekamība šim gadam Vidzemes plānošanas reģionā ir apmēram 800 - 900 tūkstoši latu. Dzirdamas runas, ka sabiedriskā transporta organizēšanu vajadzētu centralizēt, taču vēlos norādīt – bieži atklājas, ka pakalpojuma plānošana un sniegšana attālināti no iedzīvotājiem, diemžēl, problēmas neatrisina. Līdzīgi varētu būt ar sabiedriskā transporta organizēšanu reģionos – vai centralizēti būs iespējams izprast vietējo cilvēku vajadzības konkrētā maršrutā, nezinu.

Turklāt tāds retorisks jautājums: vai centralizācija atrisinās regulāri trūkstošo finansējumu sabiedriskajam transportam 20 - 30% apmērā – jo tā taču ir galvenā nozares problēma, citu sarežģītumu reģioniem ar sabiedriskā transporta kustības organizēšanu nav, gluži pretēji – īstenot šo funkciju vislabāk var tas, kurš ir vairāk pietuvināts iedzīvotājiem.

Kāpēc arvien vairāk rodas nerentabli maršruti Vidzemes plānošanas reģiona administratīvajā teritorijā?

Nesen veiktajā pētījumā, kas ikvienam ir pieejams VPR mājaslapā, aprēķināts, ka Vidzemes plānošanas reģionā ir zemākais apdzīvotības līmenis Latvijā – teritoriāli reģions ir vislielākais, iedzīvotāju skaits salīdzinājumā ar citiem –viszemākais. Sabiedriskajam transportam tas nozīmē, ka jānobrauc visgarākie maršruti ar vismazāko pasažieru skaitu, un situācija, diemžēl, kļūst arvien bēdīgāka.

Lai izietu no situācijas, loģisks šķiet lēmums slēgt maršrutus, taču kādos gadījumos tie tiek slēgti?

Vidzemes plānošanas reģiona uzdevums šajos sarežģītajos apstākļos ir sekot likuma regulējumam, nodrošinot pilnvērtīgu mobilitāti, apmierināt iedzīvotāju vajadzības, turklāt jāiekļaujas esošā finansējuma robežās. Jāatzīst, ka tas ir gandrīz neiespējami! Finansējums spiež reorganizēt sistēmu – jāpieņem smagi lēmumi, tomēr strādājam, lai atrastu risinājumu – reorganizējam, pārveidojam, kombinējam maršrutus savādāk, lai iedzīvotājus neatstātu bez sabiedriskā transporta. Valstī taču cilvēks ir pati galvenā vērtība, par to jā rūpējas! Aizstādot reģiona iedzīvotāju tiesības, Vidzemes plānošanas reģions bieži saņēmis aizrādījumus, ka ļauj darboties samērā nerentabliem sabiedriskā transporta maršrutiem. Taču visi saprotam, ka jebkuram iedzīvotājam ir tiesības izmantot sabiedrisko transportu, neatkarīgi no tā, kur cilvēks dzīvo. Pie šīs pārliecības arī cenšamies palikt!

Kā komentēsiet Alūksnes novada Kalncempji - Zeltiņi maršruta reorganizēšanu un situācijas izklāstu Alūksnes novada vēstīs?

Jāsaka, ka publikācija visticamāk veidota pirms vēl vispār tika pieņemts lēmums par konkrētā maršruta likteni, sēde notika 2 nedēļas pēc izdevuma iznākšanas - 14. augustā. Saņemot iesniegumu no Kalncempju pagasta iedzīvotājiem par vēlmi veikt izmaiņas augstākminētajā maršrutā, to pagarinot, Alūksnes novada pašvaldība sniedza mums ierosinājumu maršrutu pārskatīt. Jāuzsver, ka sabiedriskā transporta maršrutos iespējams veikt dažādas izmaiņas, pielāgojoties iedzīvotāju vajadzībām – taču VPR ir lūdzis pašvaldības nodrošināt finansējumu papildus radītajam nobraukumam, jo jau šobrīd nav iespējams ar budžetā atvēlēto finansējumu nodrošināt esošo pārvaldājumu apjomu. Precedents, kad pašvaldība finansiāli iesaistās sabiedriskā transporta organizēšanā mūsu reģionā jau ir gan Raunā, gan Pārgaujas novadā, arī Valkas novadā un citviet. Kalncempju pagasta pārvalde, lai arī izprotot iedzīvotāju problēmu, tomēr atzina, ka potenciālo pasažieru skaits ir ļoti mazs, savukārt Alūksnes novada dome atzina, ka finansiāli atbalstīt maršruta pagarinājumu nevarēs. VPR, reaģējot uz izveidojušos situāciju, izlēma pārkārtot dažus esošos maršrutus, lai apmierinātu iedzīvotāju vēlmi, neradot papildus finansiālos zaudējumus jau tā sarežģītajā situācijā. Sadarbojoties ar Alūksnes novada domes Nekustamā īpašuma speciālistu Ingusu Berkuli un ievērojot iedzīvotāju izteikto lūgumu, nonācām pie kopīga lēmuma – nedaudz pārkārtojot maršrutus ar 1. oktobri maršrutā Alūksne - Zeltiņi tiks atklāts jauns, pagarināts reiss Alūksne - Zeltiņi-Kalncempji. Līdzīgas izmaiņas veiktas arī pretējā virzienā. Lai izlīdzinātu izmaksu apjomus, kas radīsies pagarinot maršrutu, kāds no reisiem esošajā maršrutā bija jāslēdz. Lēmumu pieņemām, sekojot Alūksnes novada domes iebildumiem un rekomendācijām.

VPR galvenie darbības virzieni teritorijas attīstības plānošanā

Likumdošanā noteiktās reģiona pamatfunkcijas – teritorijas attīstības plānošanas jomā VPR veic:

1. jaunu VPR attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, nosakot plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības galvenos pamatprincipus, mērķus un prioritātes atbilstoši Reģionālās attīstības likuma 16.1. panta 1. daļas 1. punktam, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 11. panta 1. punkta prasībām un VPR Attīstības padomes 2012. gada 13. jūnija sēdes lēmumam. (prot. Nr. 4, 4.1.un 4.2.p.)
 - VPR Attīstības programmas 2014. - 2020. gadam izstrāde;
 - VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. - 2030. gadam izstrāde.
(Abu dokumentu izstrādes finansējuma avots - NFI projekts "Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana", kura uzsākšana tiek plānota 2013.gada oktobrī).
 - Pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu datu bāzes izveide.
2. nodrošina reģionālā un vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu savstarpējo saskaņotību un atbilstību normatīvo aktu prasībām:
 - Plānošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu savstarpējās saskaņotības nodrošināšana ar plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem, izvērtējot un sniedzot atzinumus par vietējo pašvaldību attīstības stratēģiju un attīstības programmu projektu atbilstību plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un normatīvo aktu prasībām;
 - Plānošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību metodiskās vadības nodrošināšana, koordinējot un pārbaudot pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu un lokālplānojumu izstrādi;
 - Aktuālas datu bāzes uzturēšana par pašvaldību spēkā esošajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem;
 - Normatīvo aktu projektu un nozaru attīstības programmu (pamatnostādņu), kas saistīti ar teritorijas attīstības plānošanu, izvērtēšana un priekšlikumu sniegšana atbildīgajai ministrijai;
 - Sekmēt pašvaldību un plānošanas reģiona sadarbību ar nacionālā līmeņa institūcijām reģionālās attīstības atbalsta pasākumu īstenošanā.

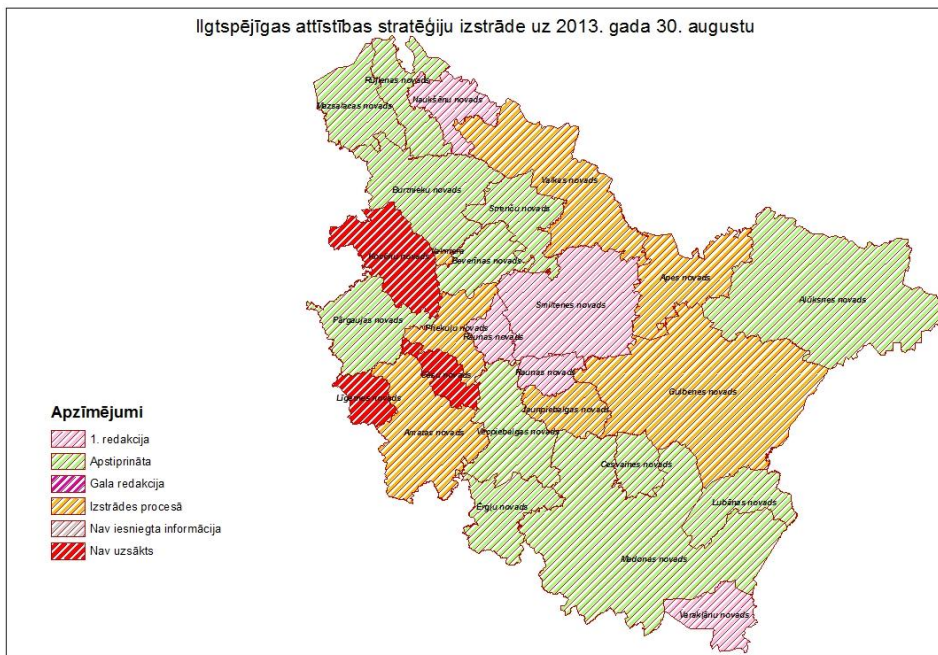
Lai uzlabotu reģionā ietilpstošo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas koordinēšanu un pārvaldību, esam uzsākuši veidot vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu datubāzi par uzsāktajiem, izstrādes stadijā esošajiem un apstiprinātajiem pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem - ilgtspējīgas attīstības stratēģijām, attīstības programmām un teritorijas plānojumiem.

Reģionā ietilpstošo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde

Atgādinām, ka saskaņā ar likumu „Teritorijas attīstības plānošanas likums” 12. panta 1. punkta un Pārejas noteikumu 7. punkta prasībām vietējām pašvaldībām **līdz 2013. gada 31. decembrim** ir jāizstrādā ilgtspējīgas attīstības stratēģijas. 2012. gada 16. oktobrī stājās spējā Ministru kabineta noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, kas nosaka pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (turpmāk - IAS) saturu un to izstrādes kārtību.

www.vidzeme.lv

Ilgtermiņģas attīstības stratēģiju izstrāde uz 2013. gada 30. augustu

Šobrīd gandrīz visas plānošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību ir uzsākušas ilgtermiņģas attīstības stratēģiju izstrādi, t.sk. 12 pašvaldības ir apstiprinājušas IAS.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 9.punktā noteikto, IAS izstrādā, ievērojot Latvijas ilgtermiņģas attīstības stratēģijā un attiecīgā plānošanas reģiona ilgtermiņģas attīstības stratēģijā noteiktos ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes.

Ņemot vērā, ka VPR ilgtermiņģas attīstības stratēģijas izstrāde ir tikai uzsākta, izstrādājot vietējo pašvaldību IAS, jāņem vērā VPR teritorijas plānojums t.sk. Telpiskās attīstības perspektīvā noteiktie nosacījumi un vadlīnijas. Vēršam uzmanību uz to, ka saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona 21.11.2012. Attīstības padomes sēdēs lēmumu Nr. 7., 4.p. „Par ES Starpreģionu sadarbības programmas „INTERREG IVC” projekta „Ūdensceļi attīstībai” (Waterways Forward) „Vadlīnijām ūdenstilpju un ūdensteču izmantošanas un apsaimniekošanas plānošanai” un Nr. 7., 5.p. „Par ES Starpreģionu sadarbības programmas „INTERREG IVA” projekta „Koksnes enerģija un videi draudzīgas tehnoloģijas” (Woodenergy & Cleantech) „Vidzemes plānošanas reģiona energoplānošanas vadlīnijas” apstiprināšanu, izstrādājot vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentus, jāņem vērā apstiprinātās vadlīnijas.

Reģionā ietilpstošo pašvaldību attīstības programmu izstrāde

Saskaņā ar likuma „Teritorijas attīstības plānošanas likums” Pārejas noteikumu 7.panta prasībām, visām pašvaldībām līdz 2013.gada 31.decembrim jānodrošina attīstības programmu izstrāde vai aktualizācija.

Pēc novadu izveides gandrīz visas reģionā ietilpstošās pašvaldības, izņemot Priekuļu novadu, kurš reģionā nav iesniedzis informāciju par Attīstības programmas izstrādi, ir uzsākušas jaunu attīstības programmu izstrādi, t.sk. 18 no tām ir apstiprinātas.

Attīstības programmu izstrāde uz 2013. gada 30. augustu

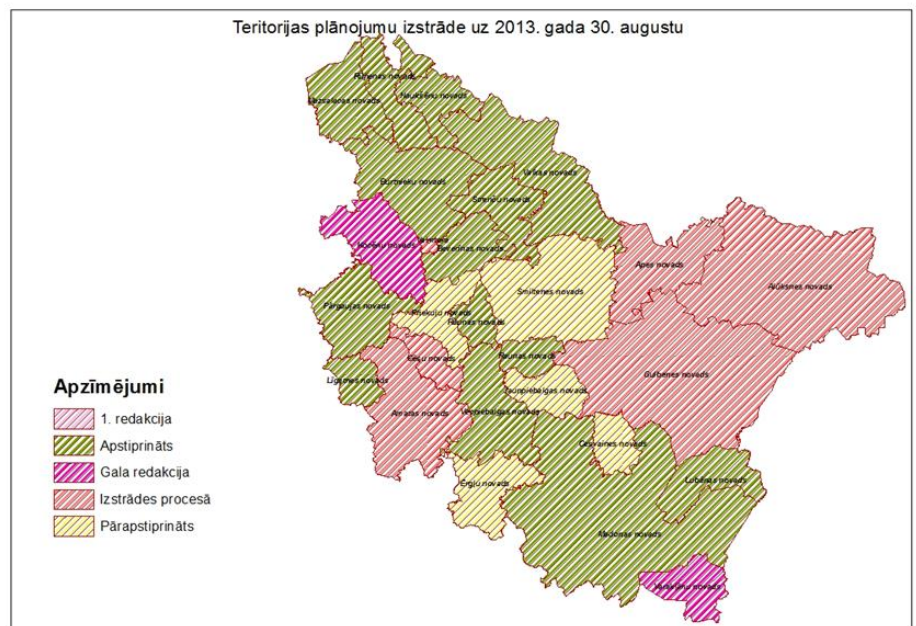

Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma 9. pantā noteiktajam, izstrādājot vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentus, tie ir hierarhiski pakļauti nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentiem (Latvijas nacionālajam attīstības plānam 2014.-2020 un VPR attīstības programmai 2007.-2013.). Saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona 21.11.2012. Attīstības padomes sēdēs lēmumu Nr. 7., 5.p. „Par ES Starpreģionu sadarbības programmas „INTERREG IVA” projekta „Koksnes enerģija un videi draudzīgas tehnoloģijas” (Woodenergy & Cleantech) „Vidzemes plānošanas reģiona energoplānošanas vadlīnijas” apstiprināšanu, izstrādājot vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentus, jāņem vērā apstiprinātās vadlīnijas.

Reģionā ietilpstošo pašvaldību teritorijas plānojumu izstrāde

Pēc novadu izveidošanas lielākā daļa reģionā ietilpstošo pašvaldību ir uzsākušas jaunu teritorijas plānojumu izstrādi, t.sk. 13 pašvaldības ir pabeigušas teritorijas plānojumu izstrādi - tie ir apstiprināti.

Šobrīd izstrādes stadijā ir 6 pašvaldību teritorijas plānojumu izstrāde.

Pamatojoties uz visbiežāk konstatētajām nepilnībām pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, Vidzemes plānošanas reģiona Teritoriālās plānošanas nodaļa īpaši vērš uzmanību uz:

- Ministru kabineta noteikumu Nr. 711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” Pārejas noteikumu 139.1.punkta prasību: „lēmumus par teritorijas attīstības plānošanas dokumentu vai to grozījumu izstrādes uzsākšanu vai apstiprināšanu pašvaldība divu nedēļu laikā pēc to pieņemšanas elektroniski nosūta atbildīgajai ministrijai un attiecīgajam plānošanas reģionam.” Tas nozīmē, ka līdz TAPIS darbības uzsākšanai **visi** lēmumi par jebkura teritorijas attīstības plānošanas dokumenta - ilgtermiņa attīstības stratēģijas, attīstības programmas, teritorijas plānojuma, lokālplānojuma, tematiskā plānojuma, detālplānojuma vai to grozījumu izstrādes uzsākšanu vai apstiprināšanu ir jānosūta arī plānošanas reģionam.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 14. punktā noteikto: „Pašvaldības elektroniski sagatavotus paziņojumus par līdzdalības procesu iesniedz tam plānošanas reģionam, kurā ietilpst attiecīgā vietējā pašvaldība, publicēšanai tā mājaslapā”. Elektroniskajam paziņojumam jābūt sagatavotam kā Word dokumentam, lai to varētu ievietot reģiona mājaslapā sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”.

VPR Teritorijas plānošanas nodaļa lūdz visu pašvaldību attīstības plānotājus informēt par jebkura teritorijas attīstības plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu, nodošanu publiskajai apspriešanai, apstiprināšanu, kā to nosaka normatīvo aktu prasības. Tāpat lūgums ziņot par problēmām ikdienas darbā un neskaidrībām likumdošanā, kas saistītas ar teritorijas attīstības plānošanu.

Tiks organizētas izbraukuma dienas reģionos („Open Days” Latvijas reģionos)

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, sadarbībā ar Plānošanas reģioniem organizē pieredzes un informatīvās apmaiņas semināru (diskusiju) 5 Latvijas reģionos. Semināru mērķis ir sekmēt pašvaldību administrācijas darbinieku un domes deputātu izglītošanos un kompetences palielināšanu pašvaldību institucionālajos un pārraudzības jautājumos, teritorijas attīstības plānošanas, investīciju piesaistes u.c. jautājumos.

Semināros paredzēts diskutēt par vietējās plānošanas nozīmi nozaru politiku īstenošanā, t.sk. par nozaru politiku prioritātēm, kas pašvaldībām jāizvērtē, izstrādājot savas attīstības programmas, kā arī par pašvaldību lomu nozaru politiku īstenošanā un publisko pakalpojumu telpisko izvietojumu. Semināros Latvijas plānošanas reģionu un pašvaldību speciālisti tiks informēti arī par plānotajiem atbalsta pasākumiem Eiropas Savienības struktūrfondos 2014. - 2020. gada programmēšanas periodā, kā arī par jautājumiem, kuri saistīti ar euro ieviešanu 2014. gadā. Kopā ar VARAM piedalīsies arī Valsts reģionālās attīstības aģentūras, citu nozaru ministriju un iestāžu pārstāvji.

Pasākumu mērķauditorija ir politiķi, attīstības plānotāji, finansisti, būvvaldes, projektu vadītāji, uzņēmējdarbības veicināšanas/investīciju piesaistes speciālisti u.c.

Vidzemes plānošanas reģionā Open Days notiks š.g. **18. oktobrī** Madonā.

Detalizēta informācija ir pieejama Vidzemes plānošanas reģiona [mājaslapā](#).

*Teritorijas plānošanas nodaļas vadītāja
Ieva Kalniņa*

Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera aktualitātes aizvadītajos mēnešos

Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteris turpina attīstīties soli pa soli. Jauni ražotāji izrāda interesi par dalību klasterī, aizvien ciešāk tiek nostiprināta starptautiskā sadarbība, iegūti jauni partneri, kā arī turpinās klastera popularizēšana kā vietējās pašvaldībās, tā arī potenciālajiem sadarbības partneriem. Bet par visu pēc kārtas.

Par klastera aktualitātēm lasiet [šeit](#).

*Klastera koordinators
Kristaps Ročāns*

Aizvadīta starptautiskā pārtikas izstāde Rīga Food 2013

Vidzemnieki ir gardēži – par to varēja pārliecināties ikviens, kas apmeklēja Vidzemes stendu izstādē Rīga Food 2013. Vidzemnieki savā gardumu grozā līdzī bija paņēmuši gan Lubānā kūpinātas zivis, gan pēc īpašām vecmāmiņas receptēm gatavotas olu nūdeles EkoMako, gan Inamammas pelmeņus, gan Lucky pumpkin ražotās sulas, nektārus un biezeņus. Izstādes baudītājiem piedāvāsim arī tradicionālos gardumus – Rožkalnu, z/s „Jaunkalēji” un Madonas maizi, medu no Andra Zepa, Imanta Dauksta, Annas Kļaviņas un SIA „NG līnija” bišu dravām. Vidzemnieki piedāvās septiņpadsmit dažādus sierus, kas tapuši z/s „Kalna Pakalnieši”, SIA „MŪ siers” un Lazdonas piensaimniekā, gardus gaļas produktus no SIA „Āma” un z/s „Lejas Kalji”, kā arī īpaši maigo truša gaļu no SIA „TD Sveķi”. Vidzemes stendā varēja nobaudīt arī īpašo z/s „Kronīši” ražotos dārzeņu konservus un tomātu pastu, kas tiek ražota pēc pavāra Mārtiņa Sirmā izstrādātās receptes. Pavisam kopā Vidzemi pārstāvēja 37 dalībnieki no 14 pašvaldībām.

Saldumu mīļotājiem bija iespēja baudīt arī z/s „Jāņkalni” sukādes un ievārijumus, z/s „Gundegas” lieloģu dzērvenes un piemājas saimniecībā „Lielkalni” gatavotos sīrupus, želejas, džemus, ievārijumus, marmelādes un tējas. Gardas kūkas stenda apmeklētājiem bija izcepušas saimnieces no SIA „Vinetas un Allas Kārumlādes”, SIA „Gardums” un konditorijas „Pie Dačuka”. Lai arī pašiem izdotos gardas kūkas, z/s „Kaņepītes” saviem apmeklētājiem piedāvāja dažādus graudu izstrādājumus – miltus, auzu pārslas, klijas.

SIA „Perfecto” un SIA „MarLieJ” apmeklētājiem piedāvāja sēkliņu gardumus un šķiedrvielu produktus, varēja nobaudīt arī Dabas spēka produkciju un z/s „Adzelvieši” tapušo kaņepju aizdaru.

Veselīgos ābolu čipsus piedāvāja SIA „Vecpāpani”, tāpat bija iespēja nobaudīt Gogelmogela plombīru un atgūt veselību un sirdsmieru palīdzēja IK „55 mārītes” pļavu tējas.

Sirdi un prātu izstādes apmeklētājiem palīdzēja sasildīt Siguldā tapušie „Zilver” vīni un Madonas vīni no SIA „Domu pietura”.

Par viesu labsajūtu 5. septembrī gādāja slavenās Gulbenes bufetīcas - trīs ļoti ekstravertas būtnes – Inetačka, Aņečka un Eģitačka, kas visu savu mīlestību dāvā Stancijas Bufetas apmeklētājiem. Dāmām piemīt Gulbenes novadam netipisks akcents, iespaidīgs ārējais veidols un mīlestības pilnas acis. Bufetnieces prot ne tikai „smuki iznesties” savā bufetē vai bānīša restorānvagonā, bet arī dodas izbraukumos, lai plaši reklamētu Gulbenes novadu, tā raksturīgākos ražojumus un viņu pašu neatkārtojamās spēkmaizītes un šmakovciņu.

Jāteic, ka dāmas izpelnījās neviltotu sajūsmu un neviens stenda apmeklētājs nespēja palikt vienaldzīgs pret ekstravagantajām bufetniecēm.

Savukārt izstādes noslēgumā ikviens stenda apmeklētājs varēja nobaudīt Kocēnu novada „patriotiskos plāceņus”, kurus gatavos saimiece Inese Mangule.

Izstāde bija izdevusies.
Paldies visiem dalībniekiem un apmeklētājiem.

ES fondu informācijas centra vadītāja
Ina Miķelsone

VPR teritorijā tiks izbūvēta optiskā kabeļa trase 494 km garumā

Augusta pirmajā pusē Vidzemes plānošanas reģiona IT darbības speciālists Jānis Upenieks piedalījās Optiskā tīkla uzraudzības komitejas sēdē, kopā ar citiem komitejas locekļiem vērtējot VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” projekta „Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos” īstenošanas gaitu. Komitejas locekļiem tiekoties, tika pārrunāta plānotā pakalpojuma tarifu metodika –izteikts pieņēmums, ka pakalpojuma saņēmējam lauku teritorijā interneta lietošana mēnesī izmaksās līdzīgi kā pilsētās, t.i., no 10 - 15 latiem mēnesī, atsevišķās vietās līdz 20 latiem mēnesī. Tādējādi tiek saglabātas līdzvērtīgas tiesības uz kvalitatīviem elektroniskajiem pakalpojumiem, jo projekts „nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos” paredz platjoslas interneta infrastruktūras izbūvi mazāk apdzīvotās lauku teritorijās jeb t.s. „baltajās teritorijās”, lai nodrošinātu vienlīdzīgu elektronisko sakaru pieejamību un ātrgaitas optisko internetu visā valsts teritorijā. Kopumā visā Latvijā plānots izbūvēt apmēram 1900 km, tostarp Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā 494 km, garas optiskās šķiedras kabeļu trases, nodrošinot elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem iespējas nodrošināt pakalpojumus vietās, kur līdz šim tas nebija iespējams.

IT speciālists/Rits-NET IT darbības speciālists

Jānis Upenieks

Vairāk lasiet [šeit](#).

Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) tūrisma koordinatore Ilze Liepa devās uz otro Latvijas Tautsaimniecības padomes Tūrisma komitejas sēdi Rīgā, lai kopā ar citiem komitejas locekļiem izskatītu vairākus būtiskus jautājumus tūrisma jomā.

Viens no aktuālajiem tematiem dienaskārtībā bija izstrādātā projekta „Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam” apspriešana. Saskaņā ar izstrādāto dokumentu, plānots mazināt sezonālā efekta, paildzināt ārvalstu ceļotāju uzturēšanās laiku Latvijā, nodrošinot tūrisma pakalpojumu ienesīguma pieaugumu. Lai sasniegtu šos mērķus, jādoma vienlaicīgi arī par jaunu, konkurētspējīgu produktu ienesšanu tirgū, kas veicinātu valsts atpazīstamību un palielinātu ienākošā tūrisma plūsmu. Sēdes laikā viens no priekšlikumiem bija paredzēt atbalstu jaunu, nacionāla līmeņa tūrisma objektu izveidi, līdzīgi, kāds ir AHHA zinātnes centrs Igaunijā.

VPR tūrisma koordinatore Ilze Liepa: „Viennozīmīgi, ka tūrisma nozarei nepieciešams kopējs kvalitatīvs attīstības dokuments, kurā pēc tam ikviens, kas darbojas tūrisma nozarē var atrast savu attīstības iespēju – vai tā ir publiska organizācija vai privātuzņēmējs, kas darbojas tūrisma nozarē. Viens no pamatnostādnes noteiktajiem mērķiem ir panākt, ka ārvalstu tūristi Latvijā uzturas ilgāk – pilnīgi droši, ka tas nozīmē iespēju reģioniem ar interesantu piedāvājumu izvilināt tūristus arī ārpus galvaspilsētas. Gribu uzsvērt, ka tikpat būtiski, cik strādāt uz ārvalstu tūristiem, svarīgi ar reģionos esošo tūrisma piedāvājumu ieinteresēt arī Rīgā un tās reģionā dzīvojošos.”

Jāpiebilst, ka atjaunotās Latvijas Tautsaimniecības padomes Tūrisma komitejas pirmā sēde notika jūlijā. Komitejas sastāvā ir pārstāvji gan no Ekonomikas ministrijas, plānošanas reģioniem, gan Latvijas Lielo pilsētu asociācijas un tūrisma aģentu, operatoru un tūrisma informācijas sniedzēju asociācijām, u.c. Komitejas uzdevums ir sniegt priekšlikumus tūrisma jomas attīstībai un veicināt nozares izaugsmi, sniedzot priekšlikumus un strādājot pie tūrisma konkurētspējas celšanas, jaunu tūrisma produktu izstrādes un veicinot sadarbību gan vietējā, gan starpvalstu līmenī.

Latvijas Tautsaimniecības padomes Tūrisma komiteja ir Ekonomikas ministrijas pakļautībā esoša institūcija, tās lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

Tūrisma
koordinatore
Ilze Liepa

VPR Lejasreinā

Speciālisti no Lejasreinas departamenta dalās pieredzē kājāmgājēju maršrutu attīstīšanā

Augusta vidū VPR un Lejasreinas departamenta sadarbības ietvaros Vidzemē viesojās Vogēzu kluba federācijas pārstāvji no Francijas – federācijas prezidents Remi Eri (Rémy HERRY) un sekretārs Marsels Guts (Marcel GUTH). Vizītes galvenais mērķis bija dalība seminārā par kājāmgājēju tūrismu Vidzemē, kurā viņi iepazīstināja ar Vogēzu kluba izveidoto taku marķēšanas metodi, kā arī piedalījās diskusijās par taku tīkla izveidi Vidzemē, izmantojot vienotu marķēšanas sistēmu. Kājāmgājēju tūrisma speciālisti piedalījās arī „Pārgājienos ar garšu”, kas pirmo reizi tika organizēti Veclaicenes pagastā, kā arī viesojās Dabas aizsardzības pārvaldes birojos Siguldā un Salacgrīvā. Vairāk par vizīti Vidzemē lasiet [šeit](#).

Veiksmīgi iesākusies „Piebaldzēnu” sadraudzība ar kultūras kopu no Berštetes

Šogad jau otro reizi VPR un Lejasreinas departamenta sadarbības ietvaros Vidzemē viesojās tradicionālās kultūras kopa no Berštetes (Francija). Šoreiz kopa bija ieradusies 23 cilvēku sastāvā, to skaitā dejotāji un mūziķi, lai viesotos pie Jaunpiebalgas deju kolektīva „Piebaldzēni”. Vairāk par kultūras kopas viesošanās varat uzzināt [šeit](#).

Foto: Guna Bērziņa

Lejasreinas departamenta
koordinatore Vidzemē
Rūta Vasermane

VPR vide un enerģētika

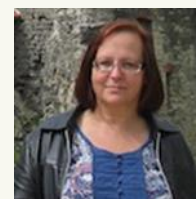

Grisi + apgūst Čehijas pieredzi ģeomātikas rīku pielietošanā

No 23. līdz 25. jūlijam Prāgā, Čehijā, norisināsies ceturrtā vadības sanāksme projektā „Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva PLUS” (GRISI PLUS). Trīs dienu laikā projekta partneri pārrunāja līdzšinējos projekta rezultātus, kā arī galvenās aktivitātes nākošajam darba periodam. Tāpat partneri tika iepazīstināti ar labo praksi piemēriem ģeomātikas jomā Čehijā un piedalījās seminārā par ģeomātikas rīku praktisku pielietojumu pašvaldībās. Vidzemes plānošanas reģionu sanāksmē pārstāvēja projekta koordinatore Rita Merca un Telpiskās attīstības plānotāja Anda Eihenbauma.

Vairāk lasiet [šeit](#).

Projekta koordinatore
Rita Merca

VPR tūrisms un vietas mārketingis

TOURage

Every age is tour age

Noteikti vietējo senioru tūristu ieradumi

Projekta „Senioru tūrisma attīstība attālajos reģionos” (TOURage) ietvaros veikta izpēte par vietējo senioru tūristu ieradumiem un vajadzībām Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā. Pētījuma rezultāti ļaus veiksmīgāk veidot gan jaunus tūrisma maršrutus, īpaši piedomājot par senioru vajadzībām, gan arī izstrādājot politikas plānošanas dokumentus, kā arī plānojot citas iniciatīvas reģionā. Vairāk par aptaujas rezultātiem lasiet [šeit](#).

Domājot par senioru tūrisma iniciatīvu ieviešanu reģionā, 12.septembrī Vidzemes plānošanas reģions organizēja semināru – ideju darbnīcu, kurā bija aicināti piedalīties gan pašvaldību pārstāvji, gan tūrisma uzņēmēji un arī paši seniori, kā arī citi interesenti. Klātesošajiem semināra informatīvajā daļā stāstīja par senioriem kā būtisku mērķauditoriju tūrisma nozarē, iespējamiem mārketinga instrumentiem popularizējot senioru tūrisma, kā arī par līdzšinējo senioru tūrisma importu. Semināra laikā organizētas arī darba grupas, lai semināra dalībniekiem būtu iespēja sniegt savu vērtējumu par senioru tūrisma attīstību, paužot idejas par jaunu ideju un iniciatīvu nepieciešamību, sadarbības iespējām, kā arī par nepieciešamajām izmaiņām definējot politikas prioritātes gan reģionā, gan valstī.

Aicinām iepazīties ar TOURage projekta trešo ziņu lapu, kas izdota [latviešu valodā](#).

Projekta koordinators
Gatis Teteris

Via Hanseatica – saistošs tūrisma maršruts ikvienam ceļotājam

Gatavojoties tūrisma izstādēm nākošajā gadā, Igaunijas- Latvijas- Krievijas pārrobežu projektā Via Hanseatica norisinās aktīvs darbs gan pie projekta mājaslapas un mobilās aplikācijas izstrādes, gan pie tūrisma ceļveža veidošanas. Jau septembra sākumā projekta komanda tiksies Sangastē, Igaunijā, lai diskutētu par projekta norises gaitu, pārrunājot gan paveikto, gan arī lai precizētu nākotnē iepļānotās aktivitātes. Par to, kā atraktīvā un saistošā veidā tiks popularizēts pārrobežu tūrisma maršrutu lasiet [šeit](#).

Projekta
koordinatore
Dagnija Ūdre

Ūdenstūrisma uzņēmēji smeļas pieredzi Somijā

Projekta „Ūdenstūrisma kā dabas un aktīva tūrisma komponentes attīstība Latvija un Igaunijā” (Riverways) ” ietvaros augustā tika izsludināts konkurss ūdenstūrisma uzņēmējiem, sniedzot iespēju doties pieredzes apmaiņas braucienā uz Somiju. Pēc jauniem iespaidiem un zināšanām uz Somiju augusta nogalē devās divi konkursanti – pārstāvji no SIA Eži un SIA Atika A, kas vairāk pazīstams kā www.laivuire.lv Uzvarētājus nosakot, tika vērtēts iesniegtais motivācijas pamatojums, būtiski – lai konkursants runāt labi angļu valodā, kā arī tā pakalpojumi tiek sniegti Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā esošajās upēs. Jau nākamajā VPR izdevumā konkursa uzvarētāji dalīsies ar pieredzēto. Par konkursa norises gaitu lasiet [šeit](#).

RIVERWAYS

Projekta
koordinatore
Ineta Puriņa

Projekts „Senās kulta vietas – Baltijas jūras piekrastes kopīgā identitāte” iziet finiša taisnē

Projekta
koordinatore
**Olita
Landsmane**

Noslēdzoties projektam „Senās kulta vietas – Baltijas jūras piekrastes kopīgā identitāte”, ko vairāk pazīst kā CultIdentity, paveikts ļoti daudz. Projekta laika tapuši daudz jauni tūrisma produkti un iniciatīvas, kuras interesenti lieto arī pēc tam, kad formāli projekts būs noslēdzies. Apsēkotas dabas senās svētvietas VPR teritorijā, tās visas apkopotas un ievietotas īpašā datubāzē - virtuālajā muzejā www.ancientsites.eu Projekta laikā Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā uzstādītas ceļa norādes zīmes uz vairākām dabas svētvietām un informatīvie stendi. Sagatavotas tūrisma kartes, tapusi ceļojošā fotoizstāde ar Vidzemes 30 skaistām senajām dabas svētvietām, izdots fotoalbums „Vidzemes senās dabas svētvietas”. Projekts paplašinājis arī slēpņošanas jeb „geocaching” piekritēju iespējas, jo vairāk kā 50 Vidzemes senajās dabas svētvietās izvietoti slēpņi, reģistrējot vietas interneta vietnē www.geocaching.com - tas ir viens no visiemīlotākajiem projekta rezultātiem sabiedrības vidū. Par to, kā slēpņotāji vērtē projektā paveikto, lasiet [šeit](#)

Pašvaldības plānošanas speciālisti diskutē par ainavām

VPR projekta HISTCAPE ietvaros izstrādā politikas rekomendācijas ainavu plānošanai un apsaimniekošanai, kas kalpos kā plānošanas instruments reģiona un vietējo pašvaldību speciālistu vajadzībām. Šī gada 5. septembrī notika seminārs attīstības plānošanas speciālistiem, kurā VARAM, Rīgas domes, VPR un pašvaldību pārstāvji informēja par aktualitātēm ar attīstības plānošanu saistītos jautājumos.

Semināra ietvaros notika darbs grupās, kurās plānošanas speciālisti diskutēja par būtiskiem jautājumiem, kas saistīti ar ainavu izpratni, ainavu plānošanu un apsaimniekošanu dažādos plānošanas līmeņos. Lai Vidzemes plānošanas reģions izstrādātu pēc iespējas labākas politikas rekomendācijas, tika apzināti pašvaldību speciālistu viedokļi, vajadzības un ierosinājumi turpmākai ainavu politikas izstrādāšanai un ieviešanai reģionālā un pašvaldību līmenī.

Ar izvirzītajiem priekšlikumiem variet iepazīties [šeit](#).

Projekta
koordinatore
Lelde Gavare

VPR uzņēmējdarbība

Vidzemes reģiona jaunieši gatavojas projekta noslēgumam

Projekta „Jauniešu uzņēmējspējas un dialoga veicināšana par videi draudzīgas, ilgtspējīgas un inovatīvas uzņēmējdarbības attīstības iespējām lauku reģionos” ietvaros Vidzemes jaunieši augusta vidū tikās Gulbenē, lai trenētu savas biznesa idejas prezentēšanas prasmes un gatavotos projekta noslēguma semināram Cēsīs.

Jau 26. un 27. septembrī gaidāms projekta noslēgums, divu dienu seminārs, kurā jauniešiem būs jāprezentē savi priekšlikumi normatīvo aktu uzlabošanai uzņēmējdarbības attīstībai lauku reģionos. Noslēguma seminārā piedalīsies reģiona jaunieši, pašvaldību pārstāvji, kā arī pārstāvji no atbildīgajām ministrijām. Vairāk par aktualitātēm jauniešu projektā lasiet [šeit](#).

**Programma
Jaunatne
darbībā**

Projekta
koordinatore
**Anda
Eihenbauma**

VPR ilgtspējīgs transports

Rits-NET apgūst Itālijas pieredzi inteligento transporta sistēmu risinājumos

No 15. līdz 17. jūlijam VPR projekta „Inteligento transporta sistēmu risinājumu tīkls reģionos” (RITS-Net) speciālisti Dagnija Ūdre un Jānis Upenieks piedalījās kārtējā projekta sanāksmē un tematiskajā seminārā Senigālijā, Itālijā. Semināra tēma bija inteligentās transporta sistēmas un lietotāja informācija. Trīs dienu laikā projekta partneri viesojās integrēto mobilitātes informācijas sistēmu uzņēmumā „Pluservice”, kas ir viens no projekta ekspertiem, apmeklēja vietējo transporta operatora firmu, iepazīs ar labās prakses piemēriem. Vairāk par vizīti lasiet [šeit](#).

Projekta koordinatore
Dagnija Ūdre

ES struktūrfondu informācijas centra aktualitātes

Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju 19. augustā Cēsīs rīkoja semināru par grozījumiem Publisko iepirkumu likumā un grozījumiem Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Prezentācija par grozījumiem Publisko iepirkumu likumā pieejama [šeit](#). Savukārt prezentācija grozījumiem Administratīvo pārkāpumu kodeksā pieejama [šeit](#). Ar IUB prezentācijas tiešraidi Latvijas pašvaldību savienībā varat iepazīties [šeit](#).

28. augustā, Cēsīs, norisinājās Vidzemes plānošanas reģiona ES fondu informācijas centra rīkotais seminārs "Izmaiņas būvniecības procesu regulējošajos normatīvajos aktos". Interesentiem ir pieejama semināra prezentācija "[Būvniecības process](#)". Tā kā seminārs bija plaši apmeklēts un tēma aktuāla, Vidzemes plānošanas reģions un semināra dalībnieki vienojās ar Ekonomikas ministriju par to, ka novembra mēnesī tiks rīkoti semināri arī par izmaiņām saistītajos normatīvajos aktos un būvniecības informācijas sistēmu.

18. oktobrī Alūksnē, 25. oktobrī Kocēnos un 30. oktobrī Jaunpiebalgā gaidāmi bezmaksas semināri par LR tiesisko normu piemērošanu, uzsākot uzņēmējdarbību ar ES struktūrfondu atbalstu. Detalizētāka informācija par semināru norisi sekos VPR mājaslapā.

Tāpat oktobra mēnesī gaidāmi semināri Reģionālās attīstības fonda apakšaktivitātes 3.4.1.1. Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000 7. kārtas un iepriekšējo kārtu finansējuma saņēmējiem, kuri noslēguši līgumus/vienošanās par Eiropas Savienības līdzfinansēta projekta īstenošanu un uzsākuši realizēt projektos plānotās aktivitātes - „Būvniecības procesa vadība ūdenssaimniecības projektos” un „Tehniskā projekta izstrāde ūdenssaimniecības projektos”.

Detalizētāka informācija sekos.

ES fondu informācijas centra vadītāja
Ina Miķelsone

4. oktobrī, plkst. 10:30, Straupes kultūras namā, Vidzemes plānošanas reģions aicina ikvienu uz konstruktīvu sarunu un diskusijām par nākamā plānošanas perioda pārrobežu sadarbības programmām.

Iepazīties ar dienaskārtību un pieteikties pasākumam var līdz 2. oktobrim [šeit](#).

Uz tikšanos!

VPR kultūras afiša

A Alūksnes novads Amatas novads Apes novads	Ē Ērgļu novads	M Madonas novads Mazsalacas novads	S Smiltenes novads Strenču novads
B Beverīnas novads Burtnieku novads	G Gulbenes novads	N Naukšēnu novads	V Valkas novads Valmiera Varakļānu novads
C Cēsu novads Cesvaines novads	J Jaunpiebalgas novads	P Pārgaujas novads Priekuļu novads	Vecpiebalgas novads
	K Kocēnu novads	R Raunas novads Rūjienas novads	
	L Līgatnes novads Lubānas novads		

Par “VPR Jaunumi”

“VPR Jaunumi” ir Vidzemes plānošanas reģiona izdevums, lai informētu par aktualitātēm reģionā un novados.

Sagatavoja: Anita Āboliņa, Marta Cekule, Vidzemes plānošanas reģiona sabiedrisko attiecību speciālistes (e-pasts: marta.cekule@vidzeme.lv, tālr.: 26609252)

Citējot vai pārfrāzējot obligāta atsauce uz “VPR Jaunumi”